

Гербенська О.В.,

здобувач вищої освіти IV курсу кафедри музичного та хореографічного мистецтва, ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Пак І.О, заслужений працівник культури України, доцент з наказу кафедри музичного та хореографічного мистецтва

ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

ХОРЕОГРАФІЧНА КОМПОЗИЦІЯ ЗА МОТИВАМИ НОВЕЛИ ПРОСПЕРА МЕРІМЕ «КАРМЕН»

Новела Проспера Меріме «Кармен» розповідає про життя циган, цих соціальних ізгоїв. Ці люди століттями зазнавали переслідувань, але змогли зберегти свою автентичність та оригінальний стиль у всіх аспектах їх культури. «Кармен» - це видовищна розповідь, в якій зображено темпераментну, пристрасну циганку з трагічною долею.

Зв'язок Проспера Меріме з Україною. З глибоких часів Україна мала культурні зв'язки з Францією. Це мало відображення в мистецтві великого письменника Проспера Меріме. Меріме приваблювали героїчне минуле та віддана боротьба українського народу за національну незалежність. Найбільше прозаїка цікавила епоха українського козацтва, гетьманування, його звичаї та обряди. Багато творів Проспера Меріме описує козаччину і гетьманів Богдана Хмельницького та Івана Мазепу. Це - ґрунтовні розвідки «Козаки України та їхні останні гетьмани», «Богдан Хмельницький», нариси «Les Cosaques d'autrefois». У драмі «Початки одного авантюриста» (1852) цілий епізод розповідає про запорожців та їхні звичаї. Своїм авторитетом Проспер Меріме вплинув на Сенат, який 1869 року прийняв рішення про впровадження в школах Франції курсу історії України. Франція - єдина країна планети, де шкільна програма вивчала історію Козацької Республіки. Був Меріме добрим приятелем Миколи Гоголя. В «*Revue des Deux Mondes*» вийшов його етюд про Гоголя, згодом він переклав французькою мовою «Ревізора». Також друг Марка Вовчка - Проспер Меріме переклав її «Козачку». Щоб підкреслити пріоритет своїх українознавчих уподобань, іменував себе «козаком».

Сюжет новели Проспера Меріме «Кармен». Сюжет новели розгортається в Іспанії і центрується навколо життя загадкової циганки по імені Кармен. Головний герой, Дон Хосе, молодий солдат, падає під чари Кармен і стає звідателем та

учасником її життя. Кармен - це жінка сильного характеру, приваблива та незалежна. Далі все розвивається в напружену історію страсті, ревності, зради і насильства. Дон Хосе вперто переслідує Кармен через його нездоланну пристрасть, і вони потрапляють в кілька конфліктів і битв. Кармен також зачаровує іншого чоловіка, тореадора Ескамілью. Сюжет "Кармен" Проспера Меріме розглядає тему пристрасті та руйнівних наслідків, які можуть виникнути від надмірної пристрасті та ревності. Новела закінчується трагічною подією, яка залишає читача з враженням про сильну і непереможну силу страсті.

Зображення Кармен роковою жінкою у новелі «Кармен». Розглянемо образ Кармен, який так яскраво розкриває автор твору Проспер Меріме. Кармен - це жіночний персонаж, який вражає своєю сильністю, пристрастю та вільністю. Кармен - погана жінка, такою її і треба зображувати, ізгоєм, жінкою, в неприйнятному суспільстві. Її образ виступає в центрі уваги як в новелі, так і в хореографічному видовищі, і відзначається кількома ключовими аспектами:

Сексуальність та Вільність: Кармен символізує свободу і сексуальність. Її образ часто асоціюється з червоним платтям та виразними жестами, що підкреслюють її привабливість та пристрасть. Вона живе за власними правилами і не підкоряється соціальним нормам, що робить її персонажем, який привертає увагу і викликає зацікавленість.

Спритність і Енергія: Кармен виступає як енергійна та спритна жінка. Її рухи в балеті характеризуються ефектними підскоками, обертами та рухами, які виражають її силу та витонченість. Вона завжди на ходу, завжди в русі, що відображає її незалежність та життєвий дух. **Внутрішня Суперечність:** Кармен - це персонаж зі складною внутрішньою суперечністю. Вона володіє надзвичайними пристрастями, але також має вразливий бік своєї особистості. Її ревності та боротьба зі своїми почуттями додають її образу глибину і реалізм.

Кармен також символізує різні аспекти жіночості та сексуальності. Її червоне плаття стало іконічним символом вистави і відображає її сильний сексуальний приваб.

Цей літературний твір неодноразово використовувався у різних видах мистецтва. Яскравими прикладами можемо зазначити такі ідеї як:

1. Опера «Кармен». «Кармен» - кульмінація творчості французького композитора Жоржа Бізе (1838-1875) і одна з вершин всієї оперної музики. Ця опера стала останнім твором Бізе: її прем'єра відбулась 3 березня 1875 року, а рівно через три місяці композитора не стало.

2. Балет «Кармен-сюїта» постановник Альберто Алонсо. Альберто Алонсо спільно зі своєю дружиною, а також видатною балериною і хореографкою, Алісією Алонсо, створив балетну постановку "Кармен". Ця постановка була створена в 1967 році для Кубинського національного балету (Ballet Nacional de Cuba). Альберто Алонсо вдало поєднав класичний балет з сучасним виразом, щоб відобразити сюжет та емоції цього драматичного романтичного образу.

3. Спектакль «Кармен. TV» театру «Київ модерн-балет» Радю Поклітару.

Починалося все 25 жовтня 2006 року, коли танцівники під керівництвом харизматичного хореографа Радуги Поклітару яскраво заявив про те, що в столиці з'явився театр сучасної хореографії - «Київ модерн-балет». Хоча на той час молодий колектив не мав власної сцени, а тому дебютував в Національному театрі ім. І. Франка, представивши спектакль «Кармен. TV».

Висновок:

Опираючись на цей аналіз, ми можемо дійти висновку, що тема піднята великим прозаїком Проспером Меріме є дуже актуальною у наші часи.

Ця тема нікого не залишає байдужим, вона чіпляє глибинні почуття кожного, хто хоч би раз почув о «Кармен», і не важливо балет це чи новела, опера чи спектакль. В образі палкою Кармен, кожен може знайти те, що йому не вистачає: сміливість, пристрасть та самовпевненість. Дізнавшись, що Проспер Меріме захоплювався Україною ми можемо сказати, що риси характеру Кармен присутні і в українках. Українки мають невпинне почуття свободи волелюбності, самовпевненості та сміливості.

Список використаних джерел:

1. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
2. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посібник. Київ : ДАКККиМ, 2006. 184 с.
3. http://ni.biz.ua/1/1_1/1_16068_opera-zhorzha-bize-karmen.html/. (дата звернення 11 жовтня 2023)
4. [https://art-music-club.jimdofree.com.](https://art-music-club.jimdofree.com/) (дата звернення 12 жовтня 2023)
5. <https://lib.if.ua/news/1601296020.html>. (дата звернення 12 жовтня 2023)
6. <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/22>. (дата звернення 13 жовтня 2023)